

Warszawa, dnia 17 maja 2017 roku

Dot. DWIM_WA.0220.1.2017.DU

**Szanowny Pan
Paweł Lewandowski
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze,

w imieniu Stowarzyszenia SYGNAŁ¹ przekazuję, w załączeniu, stanowisko do projektu ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi z 12 kwietnia 2017 roku.

Z poważaniem,

Teresa Wierzbowska
Prezes Zarządu

¹ Stowarzyszenie Sygnał działa na rzecz poszanowania własności intelektualnej, praw nadawców, dystrybutorów, licencjodawców oraz odbiorców programów telewizyjnych i innych treści multimedialnych. Obecnie jego w skład wchodzi 21 firm z branży mediów i telekomunikacji. Członkowie Sygnału to: A+E Networks, BBC Worldwide Polska, Cyfrowy Polsat, Discovery Polska, FOX International Channels Poland, HBO Polska, Irdeto, ITI Neovision, Kino Polska TV, MTG World Ltd, NAGRA, Onet, Sony Pictures Television, Telewizja Polsat, Telewizja Polska S.A., Turner Broadcasting System Poland, TVN, Universal Networks International, Viacom International Media Networks Northern Europe, The Walt Disney Company (Polska), ZPR Media.

STANOWISKO

Stowarzyszenia Sygnał w sprawie konsultacji projektu ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi

W nawiązaniu do pisma z dnia 18 kwietnia 2017 roku uprzejmie informuję, iż do projektu ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi zgłaszamy następujące uwagi.

Na wstępie należy podkreślić, że widzimy pilną konieczność szerszego uporządkowania zasad funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania (dalej także jako „OZZ”), zakresu i metod ich działalności oraz sposobu określania należności i ich repartycji. Dlatego też pozytywnie należy ocenić kierunek prac związany z dążeniem do większej przejrzystości funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania oraz unifikacji sposobu ich działalności na terenie UE. Jednocześnie należy wskazać, że za zasadne uważamy wyłączenie z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych przepisów odnoszących się do zbiorowego zarządu tymi prawami i uregulowanie ujęcia kwestii objętych dyrektywą 2014/26/UE w osobnej ustawie.

Z uwagi na fakt, iż konsultowany projekt ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi wynika przede wszystkim z konieczności implementacji obowiązującej dyrektywy PE i Rady 2014/26/UE (dalej jako „Dyrektywa”), przedstawione poniżej szczegółowe uwagi do niektórych części projektu odnoszą się wyłącznie do kwestii związanych z transpozycją Dyrektywy do prawa polskiego, a nie do jej treści. Niezależnie, niniejsze stanowisko zawiera także uwagi do proponowanych przez ustawodawcę przepisów, które nie wynikają bezpośrednio z Dyrektywy, lecz w założeniu mają dodatkowo uporządkować procesy zbiorowego zarządzania w Polsce. Z tego względu, przekazujemy także uwagi ogólne dotyczące problemów, które w naszej ocenie należałoby dodatkowo w projekcie uwzględnić.

I. Szczegółowe uwagi do proponowanych zapisów projektu ustawy.

Rozdział 1, Przepisy ogólne

Art. 2 ust. 3

W trosce o transparentność i w kontekście działania w zakresie zbiorowej korzyści postulujemy objęcie organizacji zbiorowego zarządzania zasadami wynikającymi z przepisów o dostępie do informacji publicznej (zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz organizacji) i wyraźne uznanie OZZ za podmioty obowiązane do udzielenia informacji publicznej.

Art. 3 ust.1

Zalecamy dążenie do większej zbieżności definicji w ustawie z definicjami w dyrektywie. Przykładowo w odniesieniu do użytkowników w dyrektywie jest mowa o „każdej osobie” dokonującej czynności wymagających zgody podmiotów uprawnionych, natomiast w projekcie ustawy czynności te są sprowadzone do „dokonania eksploatacji”, co może budzić wątpliwości gdyż Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych posługuje się pojęciem „korzystania z utworu”, a słowo „eksploatacja” występuje co najwyżej w związku z „polami eksploatacji”.

Art.3 ust.2

Pozytywnie należy ocenić uwzględnienie w definicji OZZ wymogu, aby OZZ działały na podstawie zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Tym samym także OZZ mające siedziby w innych państwach EOG i pragnące podjąć analogiczną działalność w Polsce, będą musiały uzyskać stosowne zezwolenie. Takie rozwiązanie sprzyja pewności prawnej po stronie podmiotów uprawnionych i użytkowników, egzekwowaniu praw autorskich i pokrewnych oraz propagowaniu idei legalnego korzystania z utworów objętych ochroną prawno-autorską.

Art.4 ust. 3

Po słowach „bez względu na podstawę” brakuje słowa „prawną”, tym samym artykuł ten powinien brzmieć: „Organizacja zbiorowego zarządzania ma obowiązek jednakowego traktowania uprawnionych bez względu na podstawę prawną zbiorowego zarządzania ich prawami.”

Art.5

Proponowane brzmienie art. 5 wpłynie na większą transparentność przepisów i pewność prawa dla wszystkich uczestników rynku.

Rozdział 2, Zezwolenia na zbiorowe zarządzanie

Art. 6

Jeszcze raz pozytywnie należy ocenić wymóg, aby OZZ działały na podstawie zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Ponadto, z zadowoleniem przyjmujemy uwzględnienie w art.6 ust.3 listy dokumentów, jakie wnioskodawca dołącza do wniosku, w szczególności wzory umów licencyjnych, które wnioskodawca ma zamiar zawierać z użytkownikami na polach eksploatacji objętych wnioskiem. Przepis ten nie tylko usankcjonuje istniejącą obecnie praktykę, lecz poprzez wprowadzenie obowiązku załączania wzorców umów przyczyni się do większej przejrzystości stosowanych praktyk. W naszej ocenie należy jednak doprecyzować, jakie elementy powinny obligatoryjnie znaleźć się we wzorcu umowy.

Art.8 ust.4

Co do zasady, popieramy wprowadzanie przepisów, które przyczynią do maksymalnego usprawnienia i uproszczenia systemu zbiorowego zarządzania i wyeliminowania sporów pomiędzy różnymi OZZ reprezentującymi tę samą kategorię praw, co z pewnością będzie korzystne także dla uprawnionych i użytkowników. Z punktu widzenia użytkowników bardzo istotne jest aby mieli pewność, że jeżeli zwrócą się o podpisanie umowy licencyjnej do jednej OZZ dysponującej określoną kategorią praw i podpiszą stosowną umowę, dopełniają wszelkich obowiązków względem uprawnionych i nie będą narażeni na konieczność weryfikowania na rynku, czy jakaś inna organizacja lub podmiot praw nie ma roszczeń w zakresie danej kategorii praw (z uwzględnieniem pól eksploatacyjnych). Odnosząc się do samej propozycji przepisu stanowiącego, iż „zezwolenia nie udziela się w zakresie w jakim wniosek dotyczy praw objętych

zezwoleń innej organizacji zbiorowego zarządzania – jeżeli udzielenie zezwolenia w tym zakresie mogłoby utrudnić zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi”, pragniemy wskazać iż w praktyce nie jest jasne na jakiej podstawie minister właściwy udzielający zezwolenia miałby oceniać, czy przyznanie zezwolenia faktycznie skutkowałoby utrudnieniem zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Biorąc także pod uwagę, że o zezwolenie może ubiegać się nowa OZZ, która nie posiada jeszcze porozumienia o współpracy z inną OZZ, może warto byłoby w tym przepisie wskazać, że OZZ ubiegająca się o zezwolenie w zakresie kategorii praw, którymi dysponuje już inna OZZ, powinna na etapie składania wniosku wykazać się posiadaniem z tą OZZ porozumienia o współpracy lub zobowiązać się do podpisania takiego porozumienia w określonym w ustawie terminie.

Art.9 ust.2

Z punktu widzenia przejrzystości i uproszczenia funkcjonowania systemu zarządu prawami autorskimi i pokrewnymi przepis ten jest jak najbardziej zasadny.

Art.10

Pozytywnie oceniamy proponowane przepisy regulujące reprezentatywność OZZ. Reprezentatywność organizacji a w szczególności stwierdzanie jej reprezentatywności w drodze decyzji ministra właściwego przyczynią się do większej pewności prawnej i poprawy sytuacji użytkowników. Wydaje się też, że uniemożliwienie powoływania się na trudności w ustaleniu, która OZZ reprezentuje uprawnionego i jest właściwa do zawarcia umowy licencyjnej utrudni też nieco nielegalne korzystanie z utworów chronionych prawami autorskimi i pokrewnymi.

Art.11

Także pozytywnie oceniamy obowiązek publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej decyzji ministra właściwego o zezwoleniu na wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi. Umożliwi to szerokiemu kręgowi zainteresowanych szybszy i łatwiejszy dostęp do informacji, w tym w szczególności dotyczących reprezentatywności organizacji.

Rozdział 3 Statut, członkostwo i organy organizacji zbiorowego zarządzania

Nie zgłaszamy uwag do rozdziału 3.

Rozdział 4 Relacje z uprawnionymi i zarządzanie przychodami z praw

Art. 29

Nalożenie na podmioty uprawnione wskazanych w tym artykule obowiązków informacyjnych względem OZZ, której dany podmiot powierzył zarządzanie prawami autorskimi jest jak najbardziej wskazane. Bieżąca aktualizacja wskazanych w proponowanym przepisie danych przyniesie korzyści samym OZZ, jak też użytkownikom, którzy potrzebują pewności, iż dysponują wszelkimi niezbędnymi i aktualnymi licencjami do korzystania z danego utworu.

Art.30 ust. 3

Zaproponowany przepis stanowiący, iż „wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie nie wpływa na skuteczność umów zezwalających na korzystanie z praw, które zostały zawarte przez organizację zbiorowego zarządzania przed dniem upływu terminu wypowiedzenia, w okresie 3 lat od dnia upływu terminu wypowiedzenia” jest korzystny z perspektywy użytkowników. Zaproponowane rozwiązanie ułatwi użytkownikom korzystanie z nabytych praw oraz daje wystarczający czas na działanie celem zawarcia z właściwym podmiotem kolejnej umowy na nabycie licencji do korzystania z utworu. Przepis ten jednak nie ma odzwierciedlenia w Dyrektywie i może być niezgodny z art.5 ust 4 i ust.5 Dyrektywy.

Art.32

Za w pełni uzasadniony należy uznać obowiązek prowadzenia i bieżącej aktualizacji przez OZZ elektronicznych wykazów umów o zbiorowe zarządzanie wraz ze szczegółowymi informacjami wskazanymi w tymże artykule, a także wykazów uprawnionych, których prawami dana OZZ zarządza na podstawie innej niż umowa o zbiorowe zarządzanie. Usprawni to cały system zbiorowego zarządzania, wpłynie na lepszą ochronę uprawnionych, i stanowi krok w kierunku przejrzystości i pewności prawnej dla użytkowników.

Rozdział 5. Relacje z użytkownikami

Art. 41 ust. 2

Projektowany przepis „Wynagrodzenie dochodzone przez organizację zbiorowego zarządzania uwzględnia wysokość wpływów osiąganych przez użytkownika z korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz charakter i zakres tego korzystania” nie jest w pełni zgodny art.16 ust.2 Dyrektywy, który stanowi, że: „Stawki wynagrodzeń za prawa wyłączne i prawa do wynagrodzenia pozostają w rozsądnym stosunku między innymi do wartości ekonomicznej użytkowania praw w obrocie handlowym, z uwzględnieniem rodzaju i zakresu wykorzystania utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, a także w odniesieniu do wartości ekonomicznej usług świadczonych przez organizację zbiorowego zarządzania”. W propozycji przepisu brak odniesienia do wartości ekonomicznej usług świadczonych przez OZZ. Inaczej ni ustawodawca widzimy potrzebę wprowadzenia osobnego kryterium „wartości ekonomicznej usług świadczonych przez organizację zbiorowego zarządzania”. Odwołanie się w uzasadnieniu MKiDN do projektu ustawy do wyroku TSUE z 11 grudnia 2008 w sprawie C-52/07 Canal 5 Ltd. i TV4 AB nie może być i nie jest wystarczającym uzasadnieniem dla tego odstępstwa. Postęp technologiczny sprawił, że obecnie OZZ dysponują szeroką gamą narzędzi, które ułatwiają im świadczenie usług a tym samym obniżanie kosztów i należy to uwzględnić. W sytuacji braku odniesienia się do kryterium wartości ekonomicznej OZZ nie będą zobligowane do uwzględniania w wysokości oczekiwanego od użytkowników wynagrodzenia obiektywnej wartości ekonomicznej świadczonych usług a w konsekwencji umożliwi to zawyżanie stawek. Rozwiązanie takie jest nie tylko niekorzystne dla użytkowników, wydaje się niezgodne z celem i wymogami dyrektywy.

Niezależnie od powyższych uwag, mamy zastrzeżenie do użycia terminu „wynagrodzenie dochodzone przez OZZ”, które to pojęcie kojarzy się z postępowaniem spornym. Jednocześnie

w innych przepisach ustawy użyto pojęcia „pobór wynagrodzenia”, który wydaje się być sformulowaniem odpowiedniejszym.

Art.43 ust.2

W naszej ocenie odwołanie powinno odnosić się do art. 43 ust.1.

Art. 44 ust.2

Jak najbardziej zasadnym jest wyznaczenie przez ministra właściwego jednej OZZ na dokonywanie poboru wynagrodzeń za publiczne odtwarzanie przedmiotów praw pokrewnych, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości zawierania przez wyznaczoną OZZ porozumień z innymi OZZ na wspólny pobór opłat. Rozwiązanie to uprości obecny system jednak nie rozwiąże problemu kompleksowo, gdyż wspólny pobór opłat miałby dotyczyć tylko jednego pola eksploatacji - odtwarzania. Tymczasem użytkownicy, którzy eksploatują (także na innych polach) konkretny utwór wciąż pozostaną z problemem konieczności ponoszenia opłat na rzecz różnych OZZ. Optymalnym rozwiązaniem byłoby ponoszenie całości opłat na rzecz jednej z kilku OZZ uprawnionych do zawierania kompleksowych umów licencyjnych, która następnie dzieliłaby środki stosownie do pól eksploatacji pomiędzy uprawnionych (zasada one-stop-shop).

Art.45

Postulujemy o wykreślenie tego artykułu w całości. Po pierwsze, dyrektywa 2014/26/UE nie przewiduje dla OZZ prawa do roszczeń informacyjnych. Po drugie w naszej ocenie art. 46 ust. 1 projektowanej ustawy w wystarczający sposób wypełnia wymogi art. 17 dyrektywy, wskazując, iż umowa pomiędzy OZZ a użytkownikiem „określa zasady udostępniania w określonym czasie i formie informacji niezbędnych do pobrania przychodów z praw oraz terminowego podziału i wypłaty uprawnionym należnych im kwot, w tym, o ile jest to konieczne, danych dotyczących wykorzystania praw”. Udostępnianie przez użytkownika niezbędnych informacji powinno być dla OZZ wystarczające, aby określić wysokość dochodzonych przez nią należności i opłat.

Art.48 ust.1

Pozytywnie oceniamy zamieszczenie w projekcie wyraźnego zobowiązania OZZ do informowania użytkownika o okolicznościach istotnych z punktu widzenia obowiązywania i wykonywania zawartej z nim umowy.

Rozdział 6. Udzielanie licencji wieloterytorialnych

Art. 60

W naszej ocenie zawarte w tym artykule przepisy transponujące dyrektywę są niepełne. Projekt ustawy w pkt 1) mówi o „nadaniu własnego programu”, zaś Dyrektywa o „publicznym komunikowaniu lub udostępnianiu swoich programów radiowych i telewizyjnych równocześnie z ich pierwotną emisją lub później”. Tym samym Dyrektywa odnosi się też do wykorzystania online, podczas gdy polska definicja „nadania” z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wydaje się niewystarczająca.

Rozdział 7. Komisja Prawa Autorskiego (dalej „KPA”)

Art.62

Postulujemy ponowne rozważenie tej kwestii. Z jednej strony zaproponowane rozwiązanie może przyczynić się do zapewnienia ciągłości informacji zebranych w trakcie postępowania i do lepszej efektywności postępowań. Z drugiej strony w szczególności mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia związane z trwającymi latami postępowaniami przed KPA zaproponowane rozwiązanie może mieć efekt zgoła przeciwny a na dodatek doprowadzić do różnicowania składów Komisji zależnych od daty wszczęcia postępowania. Wydaje się, że nieefektywność składu danego Komisji powinna być podstawą do zmiany jej składu nie zaś do przedłużania mandatu, tym bardziej o charakterze odpłatnym.

Art.63

Zaproponowane w Art. 63 kryteria, jakie muszą spełniać członkowie KPA budzą wątpliwości gdyż mocno zawężają jej potencjalny skład i w sposób nie wystarczający uwzględniają fakt, iż to doświadczenie oraz praktyczna wiedza o funkcjonowaniu rynku mają równie istotne, jak m.in. wiedza akademicka, znaczenie dla efektywności funkcjonowania takiego organu. Wydaje się to stać w sprzeczności z założeniami, iż w skład KPA wchodzić powinni zarówno reprezentanci wskazani przez organizacje zbiorowego zarządzania i stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców, wydawców i producentów, jak również organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i organizacje radiowe lub telewizyjne.

Pozytywnie oceniamy wskazany w ust. 3 obowiązek składania przez kandydatów na arbitrow oświadczeń o stosunkach łączących ich z podmiotami zgłaszającymi kandydatów oraz osobami pełniącymi funkcję w organach tych podmiotów w ciągu pięciu lat przed złożeniem oświadczenia. W połączeniu z wynikającym z art. 72 ust. 5 projektu obowiązkiem uwzględniania treści złożonych oświadczeń przy wyznaczaniu członków zespołów orzekających w celu uniknięcia wątpliwości co do bezstronności orzekających w ich ramach arbitrow przyczyni się do większej transparentności działania Komisji.

Art.64 ust. 2

Popieramy wprowadzenie przepisu umożliwiającego ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w przypadku przedstawienia mu jako kandydata na arbitra osoby, która już pełniła funkcję arbitra Komisji, uwzględnienie oceny sposobu dotychczasowego wypełniania przez nią tej funkcji.

Oddział 2 Zatwierdzanie tabel wynagrodzeń (art.72-81)

Proponowane rozwiązanie zdaje się mieć na celu jedynie obniżenie kosztów postępowania, a nie – co istotniejsze – wskazanie maksymalnych możliwych łącznych obciążeń nakładanych na przedsiębiorcę, unifikację tabel wynagrodzeń oraz usprawnienie systemu repartycji środków zgodnie z zasadą one-stop-shop. Limit maksymalnego łącznego obciążenia wydaje się być koniecznym przy tak licznie funkcjonujących na polskim rynku organizacjach zbiorowego zarządzania, a brak takiej zasady jest jedną z istotnych barier w efektywnym funkcjonowaniu KPA. Art. 110 ust. 5 pkt 2 pr. aut. mówi, że wydając orzeczenie w przedmiocie zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia tabel wynagrodzeń, skład orzekający Komisji brać powinien pod uwagę

całkowitą kwotę obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji. Ponadto, stosownie do Dyrektywy, kwota ta powinna być zestawiona z wartością ekonomiczną użytkowanych praw. Brak górnych limitów obciążeń oraz rozdzielnosci zakresów uprawnień poszczególnych OZZ prowadzi do nieefektywności pracy KPA. Ponadto, brak stosowych limitów obciążeń wpływa negatywnie na możliwość szybkiego i sprawnego zawierania umów licencyjnych i eliminowania sporów sądowych związanych z kwestionowaniem przez użytkowników wysokości oczekiwanych przez OZZ poziomu wynagrodzeń.

Co istotne, brakuje także jasnego wskazania, iż do naliczania należności wobec OZZ powinno się uwzględniać także kryterium procentowego udziału we wpływach bezpośrednio wynikających jedynie z eksploatacji danego utworu, a nie wszystkich wpływach przedsiębiorstwa, po odliczeniu środków należnych licencjodawcy oraz operatorowi płatności. Dopiero to kryterium spełnia przesłanki obiektywnego, niedyskryminującego kryterium uwzględniającego ekonomiczną wartość użytkowanego prawa. Kwestia ta powinna naszym zdaniem być określona na poziomie ustawowym jako jednakowa dla wszystkich tabel i metod eksploatacji utworów. Dodatkowo przemawia za tym art. 110 pr. aut. mówiący, że wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać: a) wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także b) charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych.

Rozdział 8. Obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji zbiorowego zarządzania

Art.87

W artykule tym brakuje informacji o warunkach członkostwa w OZZ, co wydaje się nie wyczerpywać zapisów Dyrektywy, gdzie zgodnie z art. 21 Dyrektywy OZZ powinna wskazywać zasady członkostwa (zasady przystąpienia do stowarzyszenia).

Art. 88 ust.1

Pozytywnie odnosimy się do brzmienia tego artykułu, zgodnie z którym obowiązek utrzymania publicznie dostępnych sprawozdań na stronach internetowych OZZ nie został ograniczony czasowo, mimo iż w dyrektywie został on określony na minimum 5 lat.

Rozdział 9. Skargi

Nie zgłaszamy uwag do rozdziału 9.

Rozdział 10. Nadzór nad organizacjami zbiorowego zarządzania

Art.94-98

Zróżnicowanie narzędzi nadzoru (z uwzględnieniem narzędzi o charakterze sankcyjnym i niesankcyjnym), jakie może stosować organ nadzorczy jest uzasadnione.

Art.100 Proponowane przepisy stanowią prawidłową implementację art. 36 ust.2 dyrektywy.

Rozdział 11. Cofnięcie zezwolenia i likwidacja organizacji zbiorowego zarządzania

Art.102-104 Pozytywnie odnosimy się do zaproponowanych przepisów służących zagwarantowaniu uprawnionym wypłaty przychodów z praw w przypadku cofnięcia zezwolenia i likwidacji OZZ. Ponadto, nałożenie na OZZ określonych w art. 104 obowiązków informacyjnych, w tym wobec użytkowników, uważamy za właściwe.

Rozdział 12 Ochrona danych osobowych

Art. 107

W naszej ocenie przepis, który mówi o tym, że minister właściwy lub OZZ przetwarzają dane osobowe w zakresie niezbędnym do realizacji zadań (ust. 1 i 2) bez jednoznacznego wskazania kategorii przetwarzanych danych stwarza ryzyko pozyskiwania informacji w szerszym, niż jest to niezbędne, zakresie.

Poważne zastrzeżenia budzi ograniczenie bądź wyłączenie stosowania przepisów rozporządzenia 2016/679 o ochronie danych osobowych (tzw. RODO) „w celu minimalizacji kosztów realizacji określonych w rozporządzeniu praw”. Propozycje z art. 107 ust. 4-7 nie są zgodne z art. 23 RODO, który szczegółowo reguluje przypadki, w których wprowadzenie takich ograniczeń jest możliwe. Każde naruszenie swobód i fundamentalnych praw obywatelskich musi być proporcjonalne do celu, któremu służy. Nie może ono być motywowane wyłącznie kwestiami finansowymi.

W art. 107 ust. 4 wątpliwości budzi sformułowanie „W pozostałych przypadkach administrator może pobrać opłatę w wysokości odpowiadającej kosztom”. Art. 12 ust. 5 lit. a RODO stanowi natomiast, że administrator może pobrać rozsądną opłatę, uwzględniając administracyjne koszty udzielenia informacji, prowadzenia komunikacji lub podjęcia żądanych działań, jeżeli żądania osoby, której dane dotyczą, są ewidentnie nieuzasadnione lub nadmierne, w szczególności ze względu na swój ustawiczny charakter.

Zastrzeżenia budzi też proponowana treść art. 107 ust. 7. Brak jakichkolwiek sankcji karnej w przypadku naruszenia przepisów dot. ochrony danych osobowych przez OZZ lub ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, czyli podmiotów mających dostęp do ogromnego zbioru danych osobowych, należałoby ocenić negatywnie. W założeniu przewidziane w RODO sankcje w postaci dotkliwych kar finansowych miały na celu zapewnienie należytego przestrzegania przepisów RODO i efektywną ochronę danych osobowych. Należy w tym kontekście przypomnieć, że administracyjne kary pieniężne mają pełnić funkcję represyjną i prewencyjną. Istnieje jednak możliwość zastosowania znacznie niższych kar finansowych niż maksymalne i powinna być ona uwzględniona w przepisach proponowanego art.107. Perspektywa sankcji finansowych z pewnością skłaniałaby OZZ, jak również organ publiczny do

bardziej starannego zarządzania powierzonymi im danymi osobowymi i dbania o prawa podmiotów uprawnionych zgodnie z wymogami RODO.

Rozdział 13 Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Przepisy ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych

Art.21

Nie jest dla nas jasny cel zmiany obecnie obowiązującego tekstu „Organizacjom radiowym i telewizyjnym wolno nadawać opublikowane drobne utwory muzyczne, słowne i słowno-muzyczne...” na: „Organizacji radiowej lub telewizyjnej wolno nadawać rozpowszechnione niedramatyczne utwory muzyczne i słowno-muzyczne oraz drobne utwory słowne...”, określenie „niedramatyczne” utwory jest całkowicie niezrozumiałe.

Dodanie rozdziału 5a „Rozszerzone zbiorowe licencje”

Proponowane przepisy odnoszą się tylko do sytuacji, w której uprawniony nie jest reprezentowany przez żadną OZZ, nie rozwiązują jednak problemów (dla użytkowników) wynikających z sytuacji, gdy jest reprezentowany np. przez kilka OZZ.

II. Uwagi dodatkowe

Jeśli zgodnie z zamiarem ustawodawcy uchwalenie projektowanej ustawy – poza wdrożeniem minimalnych wymogów dyrektywy CRM – ma być też okazją do kompleksowego rozwiązania problemów i niejasności związanych z działalnością organizacji zbiorowego zarządzania należy wskazać, iż proponowane brzmienie ustawy wydaje się jednak niekompletne. Ponadto brak pewnych doprecyzowań może budzić wątpliwości w interpretacji zapisów ustawowych, w szczególności:

1. Brak jest jednoznacznego wskazania **rozłączości zakresu uprawnień organizacji zbiorowego zarządzania**. W artykule 8 i 10 istnieją zapisy dotyczące organizacji właściwej oraz założona jest w Art. 97 weryfikacja zakresów uprawnień poszczególnych organizacji zbiorowego zarządzania, jednakże nie daje to pełnej jasności, czy w związku z tym zostanie rozwiązany problem związany ze zwielokrotnieniem uprawnień poszczególnych OZZ, a co za tym idzie niejasnością związaną z określeniem organizacji właściwej. W Polsce funkcjonuje kilkanaście organizacji zbiorowego zarządzania. Zarządzane przez nie prawa odnoszące się do rynku mediów niejednokrotnie się krzyżują, czy wręcz pokrywają. Popieramy przewidzianą w Dyrektywie swobodę wyboru po stronie podmiotów uprawnionych. Niezależnie jednak, mając na uwadze cel, jakim powinno być także usprawnienie procesu identyfikacji właściwej OZZ oraz systemu naliczania i redystrybucji opłat uważamy, iż na poziomie ustawowym powinny zostać wprowadzona standaryzacja praw i kategorii praw oraz ustalone generalne zasady związane ze sposobem naliczania tabel (w tym maksymalny limit opłat, możliwość rozliczenia tylko z jedną OZZ, naliczanie od

rzeczywistych odbiorców w przypadku dystrybucji on-line) oraz mechanizm zapewniający porównywalność opłat z tytułu zarządzania pomiędzy poszczególnymi organizacjami.

2. Ani Dyrektywa, ani projektowana ustawa nie eliminują problemu związanego z tzw. „konkurencyjnością” OZZ. Dobrym rozwiązaniem byłoby także przyjęcie zasady „one stop shop”, czyli modelu, gdzie przedsiębiorca zamiast uiszczać opłaty w szeregu różnych organizacji uiszcza należności wobec jednej organizacji, która dalej rozdziela określone należności pomiędzy twórców i ich przedstawicieli. System taki byłby prosty, ułatwiałby zawieranie umów przez użytkowników i uprawnionych, nie ograniczałby praw uprawnionych do wyboru OZZ, a jednocześnie stworzyłby realne mechanizmy konkurencyjne pomiędzy OZZ. Bez wprowadzenia zmian systemowych w odniesieniu do zasad udzielania licencji, istniejących problemów nie rozwiązuje transponowanie do projektu ustawy art.16 Dyrektywy wskazującego, iż Państwa Członkowie mają zapewnić, by OZZ prowadziły negocjacje w sprawie udzielania licencji w dobrej wierze, oparte na obiektywnych i niedyskryminujących kryteriach, przy odpowiednim rozsądnym wynagrodzeniu.
3. W projekcie ustawy nie przewidziano żadnej szybkiej i skutecznej ścieżki na odwołanie w sytuacji, gdy strony nie dojdą do porozumienia w zakresie warunków licencji, w tym zwłaszcza warunków finansowych.
4. Członkowie Stowarzyszenie wskazują ponadto, że warto byłoby rozważyć wprowadzenie przepisów, które od strony organizacyjnej ułatwiłyby rozliczenia użytkowników z OZZ. Dotyczy to przede wszystkim stworzenia wzoru metryki praw autorskich (uwzględniającego specyfikę różnych pól eksploatacji, rodzajów programów, kategorii uprawnionych etc.), który to wzór mógłby pomóc w eliminacji problemów pominięć przy rozliczeniach z OZZ i konieczności dokonywania przez użytkowników (np. nadawców) uzupełnień wskutek otrzymania zgłoszenia, czy reklamacji po zamknięciu danego rozliczenia. Dobrym rozwiązaniem byłoby także wprowadzenie wspólnych dla wszystkich organizacji okresów rozliczeń, gdyż istniejące obecnie duże różnice w tym zakresie pomiędzy poszczególnymi organizacjami stanowią znaczne utrudnienie dla użytkowników, którzy na dużą skalę korzystają z usług OZZ.